

РОЗДІЛ III. АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ МОРФОЛОГІЇ

Наталія Костусяк

ББК 81.411.1-22
УДК 811.161.2'367СЕМАНТИКО-СИНТАКСИЧНА ПАРАДИГМА
ВІДМІНКОВОЇ ГРАМЕМИ „СУБ'ЄКТ”

У статті розглянуто семантичний відмінок „суб'єкт”, вирішено його значеннєві варіанти, обірунтовано первинні та вторинні формальні засоби вираження, пов'язані з морфологічними відмінками.

Ключові слова: парадигма, відмінок, грамема, локатив, суб'єкт, семантико-синтаксична валентність.

У сучасній філологічній науці категорії відмінка зазвичай надають статусу мовної величини, що має стосунок насамперед до морфологічного рівня мови. Відповідно до таких кваліфікаційних параметрів учні акцентують увагу на словозмінних особливостях іменників, тобто зважають на їхній суто формальний план. Проте вказаний аспект не передбачає повного й ґрунтовного висвітлення аналізованої категорії. Перспективними вважаємо ті лінгвістичні студії, у яких відмінок витлумачено як багатовекторну одиницю, що „становить неподільну єдність семантико-синтаксичної функції і відмінкової форми” [Вихованець 2004: 57]. Широка інтерпретація категорії відмінка дає змогу здійснити чітку диференціацію її складників і проаналізувати їх у межах цілісної системи. У лінгвістиці відомі різні підходи до кваліфікації відмінкових граемем. З-поміж багатьох концепцій заслуговує на увагу та, прибічники якої, крім морфологічних, виділяють семантичні відмінки [Чейф 1975: 113-123, 167-191; Вихованець 2004: 59-61]. Сферу останніх структурують суб'єкт, об'єкт, адресат, локатив, інструменталь. Семантичні відмінки, вказуючи „на універсальний характер значеннєвого членування компонентів речення зі значенням предметності” [Вихованець 2004: 61], формують синтаксичну парадигму. Вияв синтаксичної парадигми конкретної грамеми зумовлений її семантикою та зв'язками з іншими компонентами речення. У нашій статті детально зупинимося на семантичному відмінкові „суб'єкт”, його парадигматичній своєрідності, описові можливих структурних схем речення, у яких засвідчена вказана грамема, що раніше ще не було предметом спеціальних лінгвістичних студій. Це й зумовлює актуальність пропонованої праці. Мета статті полягає в комплексному вивченні особливостей синтаксичної парадигми семантичного відмінка „суб'єкт”. Для досягнення поставленої мети ставимо перед собою такі завдання: 1) вирізнити й ієрархізувати значеннєві різновиди вказаної грамеми; 2) схарактеризувати її морфологічні засоби реалізації, виокремивши центральні та периферійні вияви; 3) зважаючи на диференційні ознаки суб'єкта, подати його дефініцію.

У сучасній українській мові функційний діапазон семантичного відмінка „суб'єкт” насамперед пов'язаний із номінативом. На думку І.Р. Вихованця, називний відмінок іменника, виступаючи суб'єктною домінантою, „є основним партнером предикатів із суб'єктною валентністю” [Вихованець 1987: 74]. У синтаксичних структурах він вказує на предмет чи особу – активного виконавця дії або пасивного носія ознаки. Відповідно до семантичної природи предиката суб'єкт має такий спектр семантичних варіантів: 1) суб'єкт дії: *...Іван почимчикував берегом річки* (О. Марченко); *Хлопці це розмовляли...* (О. Марченко); *А Іван Франко <...> досліджував епоху Середньовіччя...* (М. Шумило); 2) суб'єкт процесу: *Відгорас квітник, вигорас трава...* (В. Гей); *Знемагали співці у темницях Бертольдів* (В. Гей); *Ольга шалеліла* (В. Врублевська); *Трицять удосвіта дерева* (В. Лазарук); 3) суб'єкт стану: *...князь не до кінця вірив у ту щирість* (Ю. Мушкетик); *Це страшне місце добре пам'ятає Марія* (Р. Іваничук); *Ольга ж його кохас!* (Р. Горак). Функції суб'єкта процесу й суб'єкта стану пов'язують із семантико-синтаксичними відмінковими ознаками субстанціальності, валентної зумовленості відповідно предикатами процесу та стану, динамічності й пасивності. Як зазначає І.Р. Вихованець, „наявність ознаки пасивності споріднює називний суб'єкта процесу й називний суб'єкта стану зі знахідним відмінком об'єкта й давальним адресата дії, для яких семантико-синтаксична ознака пасивності є визначальною” [Вихованець 2004: 65]; 4) суб'єкт якісної ознаки: *Мальва була бад'ярою...* (Р. Іваничук); *...і стало світліше небо* (В. Врублевська); 5) суб'єкт кількісно-вікової ознаки: *Князь Володимир мав років двадцять сім...* (В. Малик). Усі зазначені функції семантичного суб'єкта, вираженого називним відмінком, становлять певну ієрархію, що залежить насамперед від ознаки активність/пасивність. Відповідно до цього центральну сферу функціонування відмінкової грамеми „суб'єкт” структурує суб'єкт дії як репрезентант активного виконавця дії. Інші різновиди, позначаючи пасивних носії процесу, стану та якісної чи кількісної ознаки, корелюють з ознакою послабленої або нейтралізованої динамічності чи статичності й відповідно формують своєрідну периферію.

Діапазон периферійного вияву семантичного суб'єкта доповнюють іменники в називному відмінку з модифікованим суб'єктним значенням. З-поміж них вирізняємо компоненти – назви конкретних предметів позамовної дійсності із супровідним інструментальним значенням, функціонування яких пов'язане з переміщенням орудного відмінка знаряддя або засобу в суб'єктну зону називного. Складну семантику

останнього увиразнюють трансформації реченневих побудов: *Панна Нізнер прийшла саними...* (В. Врублевська) → *Сани привезли панну Нізнер*. Іноді на семантику суб'єктності нашароване локативне значення. В українській мові локативний суб'єкт функціонує з кількісно невеликою групою дієслів, що безпосередньо виражають зміну станів просторових реалій (*пустіти, порожніти, ширити* тощо), і має значення частин простору та приміщень, наприклад: *Медпункт опустів* (О. Гончар); *...спустили пляжі* (О. Гончар); *...церква спорожніла...* (Р. Іванчук).

Крім називного, у ролі формальних репрезентантів семантичного суб'єкта засвідчені давальний, орудний, знахідний, родовий, кличний і місцевий морфологічні відмінки, що становлять синтаксичну парадигму грами суб'єкта. З-поміж них ієрархічно верхинним вважають датив, який входить у валентну рамку предикатних синтаксисів стану, що формують елементарні односкладні конструкції [Межов 2007: 84]. Важливою ознакою таких реченневих структур виступають різноманітні перетворення, трансформації, унаслідок яких „давальний переміщується із правобічної дієслівної позиції у лівобічну і певною мірою тяжіє до називного відмінка в суб'єктній функції” [Вихованець 1987: 112]. Проте не варто ототожнювати датив із суб'єктом значенням і називний суб'єкта у двоскладному реченні. На відміну від номінатива, для якого характерна первинна семантико-синтаксична ознака активності, давальний ґрунтується на трансформованій з активності деміактивності [Ломтев 1972: 171-197]. На пасивності суб'єктної синтаксисми у формі датива наголошував ще О.О. Шахматов: „Носій стану, виражений давальним, – особа пасивна, дієслівна ознака, спрямована до неї, не досягає її” [Шахматов 1941: 29]. Близькі в цьому плані міркування М.Я. Плющ: „У безособовому реченні пасивний суб'єкт ніби відсунений на задній план, на ньому не фіксується увага, тобто діяч характеризується як особа, якій приписується певний стан” [Плющ 1986: 99]. Семантичний суб'єкт, морфологічно представлений давальним відмінком, найчастіше називає носія фізичного, фізіологічного чи психічного стану. Засобами морфологічної експлікації предикатів стану, що формують односкладні з формально-синтаксичного погляду реченнєві структури, зазвичай виступають одноособові (безособові) дієслова, предикативні прислівники (слова категорії стану), або, за термінологією І.Р. Вихованця, аналітичні дієслова стану, які мають форму третьої особи однини [Вихованець 1987: 114-115], числівникові сполуки зі значенням кількісно-вікової ознаки, відмінникові деривати типу *жаль, сором*. Центральну сферу морфологічних репрезентантів предикатів, що вимагають давального суб'єкта, становлять дієслова на позначення стану людини. Вони структурують односкладні та двоскладні речення: *Жандармам теж не спиться* (В.А. Шевчук); *Полюбилися мені дворові люди* (І. Пільгук). Дієслова зазначеного типу виражають: 1) психічні, розумові стани: *...йому почулися притишені старі пісні* (М. Малиновська); 2) емоційно-оцінне ставлення до об'єкта: *Пісня дуже сподобалася Лесі* (М. Олійник); 3) значення володіння: *Все належить народові...* (П. Загребельний). Сферою поширення давального суб'єктного виступають також інфінітивні конструкції, у яких головний компонент може мати бресту або складену форму вираження: *Не їхати ж йому до Володимира Перелазського* (В. Малик); *Йй би в кущі ящіркою поміж листям прощмигнути* (В. Винниченко); *...мені необхідно зустріти Марію Костянтинівну* (І. Пільгук).

Давальний відмінок виступає єдиним морфологічним репрезентантом суб'єктної синтаксисми, яка входить у валентну рамку прислівникових предикатів стану, виражених предикативними прислівниками (словами категорії стану): *Йм так страшно...* (В. Винниченко); *І Зіньові так чудно...* (В. Винниченко). У наведених синтаксичних конструкціях називний відмінок нейтралізовано внаслідок переміщення його в семантико-синтаксичну зону давального. Така трансформація відмінкових форм – результат зміни прикметникового предиката якості або дієслівного предиката на предикат стану [Городенська 1991: 73], пор.: *Вони байдужі до того, чим вона живе* → *...Йм байдуже, чим вона живе* (М. Слабошпицький); *Проте староста тривожився* → *Проте старості тривожно...* (Р. Іванчук). Роль предикатів стану можуть виконувати ступеньовані компоненти: *Хлопцєві було веселіше*.

Периферійну сферу вживання датива становить суб'єкт, визначений валентністю предикативного прикметника та предиката прикметникової якості-відношення у двоскладних реченнях. Такі конструкції часто перебувають у синонімічних зв'язках з іншим типом двоскладних речень, у яких суб'єктна синтаксисма виражена називним відмінком, пор.: *Йй притаманна загадковість* (В. Врублевська) і *Вона загадкова; ...мені потрібна твоя допомога* (Р. Іванчук) і *Я потребую твоєї допомоги*. Рідше давальний відмінок спеціалізований на вираженні суб'єкта кількісно-вікової ознаки. У структурах зазначеного типу предикат вказує на вікову характеристику особи чи предмета й становить сполуку: зв'язка *бути* (напівзв'язки *виповнитися, мати, минути*) + числівник + іменник *рік* у потрібній відмінковій формі: *Марії ж у цей час було тільки десять років* (М. Слабошпицький). До периферійності тяжіє грама давального відмінка, визначена валентністю предикатних відмінникових компонентів типу *жаль, сором, шкода*, які, крім суб'єкта, вимагають наявності об'єктної синтаксисми в родовому відмінку, наприклад: *Тарасові стало жаль товариша* (В. А. Шевчук); *...козакові сором товариства...* (Ю. Мушкетик).

У сучасній українській мові до вторинних морфологічних репрезентантів семантичної грами „суб'єкт” належить орудний відмінок, який, за спостереженнями О. Г. Межова, перебуває на другому місці з-поміж інших непрямих грамем, засвідчених у семантико-синтаксичній позиції номінатива (36,2%) [Межов 2007: 119]. Таке вторинне використання орудного відмінка ґрунтується на трансформації двоскладних активних конструкцій у пасивні. Як зазначає К.Г. Городенська, „пасивізація речення досягається насамперед за рахунок

переміщення називного суб'єкта дії в зону орудного відмінка, для якого ця семантико-синтаксична функція є вторинною, що, у свою чергу, спричиняється до переміщення знахідного об'єкта у зону називного об'єкта" [Городенська 1991: 70]. Наприклад: *Щедесь на початку цього року Франко написав вірш...* (Р. Горак) → *Щедесь на початку цього року вірш був написаний Франком*. Семантичний відмінок „суб'єкт", морфологічно пов'язаний із граменою орудного, функціонує переважно у двоскладних пасивних структурах, рідше в односкладних безособових конструкціях: *Дерева внизу теж були обкидані снігом* (Ю. Мушкетик); *Григорієм оволоділи сумніви* (В.А. Шевчук); *...Мацьком аж струсило...* (Р. Іваничук); *Даровано все це мені майстрами руськими* (Р. Федорів). Сферу поширення семантичного відмінка „суб'єкт" формує орудний суб'єктний із прийменниками *з, за, між*: *...все було добре і з батьком, і з матір'ю, і з сестрою, і з братом* (В. Врублевська); *Воістину правда була за доктором Тагабатом* (М. Хвильовий); *...дружба знову запанувала між ними* (М. Олійник). Зазначені форми з прийменниками *за, між* виступають функційними сквівалентами називного, про що свідчать трансформації, пор.: *...між ученими має бути солідарність навіть у помилках* (П. Загребельний) і *Учені мають бути солідарні навіть у помилках*. Сполука „з + орудний відмінок" корелює з давальним суб'єкта стану, пор.: *З Ларисою Петрівною стало погано й Ларисі Петрівні стало погано* (М. Олійник).

У сукупність морфологічних варіантів семантичного суб'єкта входить знахідний відмінок. Указана грамема виконує роль суб'єкта стану, зрідка з нашаруванням локативної семантики: *Його то кидали в жар, то морозило, аж трясло* (О. Гончар); *Місто лихоманило* (Р. Іваничук). Функційний діапазон суб'єкта, вираженого граменою знахідного, становлять переважно односкладні безособові конструкції, які структурують одновалентні предикати зі значенням фізичного стану чи фізичної дії, наприклад: *Султана злихоманило* (Ю. Мушкетик); *Антоха зрушило з місця...* (Р. Іваничук). Репрезентантом синкретичної семантики виступає грамема акузатива, функціонування якої зумовлене дієслівними формами на *-но, -то*. Субстантиви такого типу позначають суб'єкта результативного стану – об'єкта дії: *...захоплено їхнє велике місто...* (П. Загребельний); *...покриття покладено рівно...* (О. Гончар).

Аналізований відмінок засвідчений також у двоскладних реченневих побудовах. За такої умови суб'єкт перебуває у валентному зв'язку з предикатами, що передають зацікавленість чимось, внутрішній стан людей і под.: *Мене все тут дивує!* (П. Загребельний); *...повстання Трясила <...> його давно цікавило і хвилювало...* (В.А. Шевчук). В українській мові менш поширені конструкції зі знахідним суб'єкта, що входить у валентну рамку предикатів емоційно-психічного чи фізичного стану, виражених сполуками „дієслово + іменник": *Тільки Ларису Петрівну охопила якась холодна байдужість* (М. Олійник); *Лавріна проймає холод...* (Ю. Мушкетик). Указана грамема корелює із суб'єктом у формі називного відмінка: *...охопила отамана зажура...* (Ю. Мушкетик) ← *Отаман зажурився*.

На периферії репрезентації семантичного відмінка „суб'єкт" перебуває морфологічна грамема родового, що може мати безприймениковий і прийменниковий вияви. Український генітив, засвідчений у цій сфері, виступає єдиним носієм суб'єкта кількісної ознаки, засоби вираження якого – назви осіб, інших істот та предметів. 3-поміж предикатів зі значенням кількості, які вимагають родового відмінка у функції суб'єкта, вирізняємо числівники (*двоє, мало* тощо), дієслова на позначення кількісних змін і виявів (*менишати, збільшитися, вистачати* й под.), кумулятивні дієслова (*набігти, наїхати* тощо), прислівники (*обмалъ, повно*), іменники (*жменька, море* та ін.), стійкі сполуки. Наприклад: *Гуців було шестеро* (В. Малик); *Наших зовсім мало* (В. Малик); *Зараз циганів з'явилося...* (О. Гончар); *Хліба у Києві вистачає* (М. Вінграновський); *...пороху теж обмалъ* (Ю. Мушкетик); *...братчиків жменька...* (Р. Іваничук); *...а у Львові русинів – як кіт наплакав* (Р. Іваничук). В окремих реченневих структурах родовий відмінок виступає репрезентантом ускладненої семантики, оскільки, крім суб'єктного значення, містить вказівку на наявність великої неозначеної кількості предметів, пор.: *А на ранок води несподівано прибуло...* (М. Вінграновський) і *А на ранок вода несподівано прибула*. Подібне явище спостерігаємо й у реченневих побудовах із генітивом, семантичне ускладнення якого ґрунтується на синкретизмі суб'єкта та предиката: *Людей!*; *Снігу!*. Таким синтаксичним одиницям О.О. Шахматов надав статусу іменних генітивних речень [Шахматов 1941: 60-61].

Один із морфологічних різновидів суб'єкта – безприймениковий родовий відмінок, реалізований у зоні валентності предиката *нема*. Аналізований генітив позначає відсутню особу або предмет: *...ляхів немає – вони поїхали* (Ю. Мушкетик); *Тепер таких зим немає* (Ю. Мушкетик). У структурно-змістовому плані такі реченнєві побудови близькі до заперечних конструкцій із буттєвими предикатами типу *не було, не буде*, що корелюють із двоскладними стверджувальними реченнями, предикат яких має значення існування, наявності (*є, був, буде*), пор.: *...Франка в притулку не було* (Р. Горак) і *Франко в притулку був*. Функційним сквівалентом синтаксичних одиниць із предикатами *нема, не було, не буде* та суб'єктом, вираженим генітивом, зрідка виступають їхні трансформи – конструкції, що, за переконанням О.Г. Межова, містять предикат *ні*: *А над морем, – там же ні ворони, лиш до хвилі чайка припада* (Л. Костенко). „Заперечний предикат *ні* вимагає у суб'єктній позиції родового відмінка, який корелює з називним суб'єкта існування (наявності) за трансформації речень" [Межов 2007: 108]. Явище синтаксичної деривації увиразнюють такі приклади: *...а в хаті ж так ні хліба, ані дров* (Л. Костенко) ← *А в хаті ж так немає хліба, немає дров* ← *А в хаті ж так є хліб і дрова*. Речення з предикатом *нема* можуть містити суб'єкт, морфологічно представлений прийменниковим родовим відмінком: *В мене тільки немає свічкаря* (Ю. Мушкетик). Близькими до них

вважаємо посесивні конструкції, у яких об'єкт володіння морфологічно представлений номінативом: *У нас сильне військо...* (Р. Іванчук) ← *Ми маємо сильне військо*. Компоненти *яма, с, (не) було, (не) буде* засвідчені також як складники предиката, що, окрім цих одиниць, включає вторинні субстантиви з абстрактною семантикою: *Є загадковість у вежах її [фортеси – Н. К.]* (О. Гончар) ← *Її вежі загадкові*.

В українській мові стосунок до семантичної грами „суб'єкт” опосередковано має ключний ідентифікувальний полісемантичний. Для вокатива цього типу визначальна семантико-синтаксична роль того ж з ним займенникового компонента другої особи: *Змітився й ти, Салійле, сказав Григорій* (В. А. Шевчук): *Чого ви, мамо, незлюбили Гриця?* (Л. Костенко).

З-поміж морфологічних відмінкових граем, розглянутих крізь призму суб'єктності, сферу абсолютної периферії формує місцевий відмінок, засвідчений у двох типах односкладних реченнєвих конструкцій – дієслівних та прислівникових. У межах перших доцільно виділити структури з одновалентними та двовалентними дієсловами, що вказують на зміну стану просторових реалій за рівнем наповнення. Показник суб'єктності локативної форми – її регулярна співвіднесеність із називним суб'єктом у двоскладних реченнях, пор.: *На березі спорожніло і Берез спорожнів* (Ю. Яновський): *...в крамницях кишило людьми* (І. Пільгук) і *Майдан кишив усяким людом* (В. А. Шевчук). Локативний суб'єкт може перебувати у валентному зв'язку з дієслівним предикатом емоційного стану, предикатами, що вказують на стан просторових реалій за рівнем освітлення та запах: *...в хаті відразу повеселішало...* (Г. Тютюнник): *В кімнаті стемніло...* (М. Олійник): *Так гарно пахло в хаті...* (В. А. Шевчук). Обмежену групу становлять односкладні структури з прислівниковими предикатами стану (у т. ч. ступеньованими), які передбачають поєднання їх із синтаксею локативного суб'єкта у формі місцевого відмінка, що трансформаційно пов'язаний із називним, пор.: *В хаті буде затишно* (В. О. Шевчук) і *Хата буде затишна; У палаті стало веселіше* (Ю. Щербак) і *Палата стала веселіша*. Звідка семантичний суб'єкт, репрезентований грамою місцевого відмінка, засвідчений у конструкціях з аналітичними предикатами, один із компонентів яких – абстрактний іменник. Суб'єктну функцію місцевого увиражає його трансформаційний зв'язок із суб'єктом, вираженням основним для цієї семантичної грами морфологічним варіантом – називним відмінком, пор.: *Смирненість і гордість дивно поєднувалися в хлопцеві* (Ю. Мушкетик) ← *Смирненість і гордість дивно поєднував хлопець* ← *Хлопець був смиренний і гордий*.

Отже, суб'єкт – центральна семантична грама відмінкової системи, функційно-категорійний вияв якої пов'язаний зі значенням реальної предметності, зокрема активним виконавцем дії або пасивним носієм стану, на семантико-синтаксичному рівні співвідносна із лівобічною суб'єктною синтаксею, у морфологічному плані представлена називним відмінком як основним для цієї функції та всіма іншими відмінковими грамами – її вторинними варіантами. Семантичний відмінок „суб'єкт” спеціалізований на вираженні суб'єкта дії, стану, процесу, якісної та кількісної ознаки. Морфологічні відмінки, засвідчені у вторинній для них суб'єктній сфері, перебувають в ієрархічних стосунках. Зважаючи на частоту їхнього функціонування та специфіку суб'єктного траспозитивного спрямування, вважаємо датові напівпериферійним засобом репрезентації семантичного суб'єкта, оскільки він виступає спеціалізованим морфологічним варіантом суб'єкта стану, а орудний, знахідний, родовий, ключний і місцевий відмінки – периферією синтаксичної парадигми грами суб'єкта.

Порушені в статті питання дають загальне уявлення лише про центральний відмінок, водночас перспективним вважаємо дослідження інших семантичних граем, що сприятиме поглибленому вивченню міжрівневої категорії відмінка та її парадигматичної своєрідності, зіпертої на морфолого-синтаксичні параметри.

Література

- Вихованець 1987: Вихованець, І.Р. Система відмінків української мови [Текст] / І. Р. Вихованець. – К. : Наук. думка, 1987. – 231 с.
- Вихованець 2004: Вихованець, І.Р. Теоретична морфологія української мови : Академ. грамастика української мови [Текст] / [І. Вихованець, К. Городенська] ; за ред. чл.-кор. НАН України Івана Вихованця. – К.: Університетське вид-во «Пulsари», 2004. – 398, [2] с.
- Городенська 1991: Городенська, К.Г. Дери́вація синтаксичних одиниць [Текст] / К. Г. Городенська. – К. : Наук. думка, 1991. – 192 с.
- Ломтев 1972: Ломтев, Т.П. Предложение и его грамматические категории [Текст] / Т. П. Ломтев. – М. : Изд-во Моск. ун-та, 1972. – 199 с.
- Межов 2007: Межов, О.Г. Суб'єктні синтаксеми у структурі простого речення [Текст] : [монографія] / О. Г. Межов. – Луцьк : РВВ „Вежа” Волин. держ. ун-ту ім. Лесі Українки, 2007. – 184 с.
- Плющ 1986: Плющ, М.Я. Категорії суб'єкта і об'єкта в структурі простого речення [Текст] / М. Я. Плющ. – К. : Вища шк., 1986. – 175 с.
- Чейф 1975: Чейф, У.Л. Значение и структура языка [Текст] / У. Л. Чейф. – М. : Прогресс, 1975. – 482 с.
- Шахматов 1941: Шахматов, А.А. Синтаксис русского языка [Текст] / А. А. Шахматов. – [4-е изд.]. – Л. : Учпедгиз, 1941. – 620 с.

В статье рассмотрен семантический падеж „субъект”, обоснованы его смысловые варианты, первичные и вторичные формальные средства выражения, связанные с морфологическими падежами.

Ключевые слова: парадигма, відмінок, грамема, локатив, субъект, семантико-синтаксическая валентность.

In the article a semantic case (a subject case) is analysed, its meaningful variants are distinguished, primary and secondary formal means of expression, which are connected with morphological cases, are proved.

Keywords: paradigm, case, grammeme, subject, semantic-syntactical valence.

Надійшла до редакції 23 листопада 2011 року.